

FRAMÚR WHISKY

ÚR JYLLANDI

ÁRÆÐI, HUGFLOG OG EITT SINDUR AV HEPNI. TAÐ VAR TAÐ, SUM SKULDI TIL, FYRI AT NÍGGJU UNGIR DANIR NÚ KUNNU ERPA SÆR AV AT FRAMLEIÐA WHISKY Í HEIMSFLOKKI

WHISKY

Jákup Mørk
jakup@sosialurinn.fo

Framleiðsla av whisky er ikki tað fyrsta, sum rennur teimum flestu í hug, tá tosað verður um Danmark. Flati ríkisparturin hevur annars nóg mikið av vatni og korni, sum eru hornasteinarnir í whisky-framleiðsluni, men danska siðvenjan hevur í øldir verið, at hetta verður nýtt til framleiðslu av øli, heldur enn whisky. Kanska tí teir ikki hava tol at fáast við drúgvu framleiðslutíðina av skotska tjóðardrykkinum.

Hví ikki?

Tá hetta hevur verið so í øldir, so hava tey fæstu sett spurnartekin við, hví Danmark ikki hevur verið ein whisky-framleiðandi tjóð. Men tað var júst henda spurningin, sum nakrir fyrrverandi lesandi settu sær eitt leygarkvöld í 2005.

Saman høvdu teir eina hugnaløtu í Jyllandi, har teir mintust aftur á lestrar-tíðina, og ein góð single-malt var eisini partur av kvöldinum. Teir fóru at tosa um, at tað var nú lægið, at eingin í Danmark framleiddi whisky, og tá kvöldið endaði, var tað við einum lyfti um, at teir ætlaðu sær at gera royndina.

Tvær vikur seinni vórðu lunnar lagdir undir Stauning Whiskey. Níggju mans høvdu funnið saman, og nú skuldi gerast klárt til sjálva framleiðsluna.

– Vit høvdu ikki ánili fyri, hvussu

tú gjørdi whiskey, men vit googlaðu eina rúgvu og funnu soleiðis fram til hópín av upplýsingum, greiða teir frá.

– Pápin at einum okkara hevði eitt lítið slaktari heima við hús. Soleiðis høvdu vit alt fyri eitt eini høli, sum høvdu góðkenning til matvøruframleiðslu, og tað krevst, um tú skalt gera nakað, sum kann etast ella drekkast. Vit fingi eisini neyðugu góðkenningina frá skattamyndugleikunum, og so var annars bara at fara ígongd.

Eingin av teimum níggju hevði áður roynt seg sum bryggjara. Liðið telur fyra verkfrøðingar, ein lækna, ein slaktara, ein lærara, ein kokk og ein flogskipara, men við góðum treysti fóru teir tó undir sjálva framleiðsluna.

Hendan skuldi gerast heilt frá grundini, og útgerðin, sum teir nýttu, var í besta føri primitiv.

Hetta gav eisini nakrar stuttligar

hendringar. Tey, sum eru uppvaksin við Landavegin í Havn ella í Vági í Klaksvík minnst helst kókaða maskið, sum sendi sín eyðkenda royk yvir grannalagið. Men sum samstundis eisini er frálíkt fóður til kríatúr.

Teir níggju vistu tó ikki, hvat skuldi gerast við slíkt, og tí oystu teir bara kókaðu restirnar frá fyrsta brygginum í kloakkina. Úrslitið varð tó, at hundrættals litrar av tjúkkum greyti starnaðu í kloakkunum, og bóðini frá kommununi vóru hampuliga greið, tá tað við tógvið striði eydnaðist at reinsa frárenslini aftur.

Skotski serfrøðingurin

Tað eydnaðist tó at kóka, gera og destillera, soleiðis at teir níggju at enda høvdu nakrar hundrætt litrar av brendum whiskey.

Í destilleringini er tað tó soleiðis,

at fyrsti parturin – head – ikki er so øgiliga góður. Tað er seinasti parutrin – tail – heldur ikki, men mittarsti triðiningurin ella so er tað, sum er sjálvt hjartað í eini góðari whiskey.

– Fyri at halda skil á, hvat var hvat, tappaðu vit brendu vøruna í fløskur, sum vit nummeraðu. Av tilvild var ein av heimsins fremstu whisky-serfrøðingum, Jim Murray, í Danmark um hetta mundið. Hann var á vitjan hjá einum donskum felagsskapi av whisky-kennarum, og hesir vistu sjálvandi, hvat vit tókust við.

– Tað endaði so við, at vit tóku okkara fløskur við til eitt kvöld, har Murray var hjástaddur. Hann smakkaði, blandaði saman úr ymsum fløskum, og smakkaði síðani aftur, og at enda komu orðini, sum veruliga skelkaðu okkum: Hetta sum sum Ardbeg í sjeyti-árunum.

– Hetta var ikki liðugt whisky, sum vit høvdu við til borðið. Tað skal jú goymast í træfötum í minst trý ár, áðrenn tú kanst kalla tað whisky. Men ein maður sum Murray dugir at smakka, hvat býr í, og hansara staðfesting gav okkum veruliga eitt spark.

– Hann segði eisini avgjørdur, at vit máttu víðka virksemd, tí hetta var somikið gott, at eitt lítið heimabryggjari als ikki var nøktandi, siga eigararnir av Stauning Whisky.

Teir gjørdi tí eina ætlan, har teir skuldu fáa íleggjarar, men beint, sum teir skuldu ígongd, herjaði altjóða fíggjarkreppan, og so var trupult at

